

Eenheid 1 Inventariseert gemiddeld tot complexe ondersteuningsvragen

Professionals met een hogere functie (niveau D) in het primaire proces van de gehandicaptenzorg (AD)		
Eenheden van leeruitkomsten		Leeruitkomsten
<i>Draagt zorg voor en bewaakt ondersteuning in afgebakende complexe situaties</i>		
1.	Inventariseert gemiddeld tot complexe ondersteuningsvragen	1.1 Brengt het functioneren en de ontwikkeling van cliënten met verschillende ontwikkelingsproblematiek (van gemiddeld tot meervoudig samengestelde problematiek) verder in kaart; 1.2 Verheldert de ondersteuningsbehoefte in wisselende situaties samen met cliënt en/of naastbetrokkenen; 1.3 Brengt het sociale netwerk van de cliënt in kaart; 1.4 Kan (gemiddeld tot complexe) diagnostiek vertalen naar zorg en ondersteuning op maat in een ondersteuningsplan met optimaal gebruik van de financiële mogelijkheden en het sociale netwerk.
2.	Plant en organiseert gemiddeld tot complexe zorg en ondersteuning	2.1 Stemt te bieden zorg en ondersteuning uit het ondersteuningsplan af met cliënt en/of naastbetrokkenen; 2.2 Stemt te bieden zorg en ondersteuning uit het ondersteuningsplan af met collega's; 2.3 Zoekt samenwerking met partners in het netwerk en zet ketensamenwerking in gang.
3.	Ondersteunt de cliënt met (gemiddeld tot meervoudig samengestelde) ontwikkelingsproblematiek in het dagelijks leven en sluit aan bij de eigen kracht van de cliënt	3.1 Kan cliënten in gemiddeld tot complexe situaties met meervoudig samengestelde problematiek en (soms) onvoorspelbaar gedrag ondersteunen; 3.2 Observeert de cliënt in zijn dagelijks functioneren en signaleert veranderingen; 3.3 Coördineert handelingen m.b.t. welbevinden van de cliënt; 3.4 Voert regie over het hulpverlenings- en/of begeleidingsproces waarbij regieversterking van de cliënt leidend is.
4.	Ondersteunt de cliënt in zijn netwerk of gemeenschap en sluit aan bij de eigen kracht van de cliënt	4.1 Volgt, ondersteunt en begeleidt de cliënt bij het inzetten, uitbreiden en versterken van zijn sociale netwerk of gemeenschap; 4.2 Voert gericht interventies uit om de samenwerking van de cliënt met het sociale netwerk en met zijn gemeenschap te versterken; 4.3 Werkt – vanuit de belangen van de cliënt – samen met professionals in de keten van zorg.

Werkt aan kwaliteit(-sbevordering) van het zorgproces		
5.	Voert regie, coördineert en evalueert de geboden zorg en ondersteuning	5.1 Coördineert de uitvoering van complexe ondersteuningsplannen en de methodische cyclus in samenwerking met cliënten en/of naastbetrokkenen; 5.2 Bewaakt de complexe zorg voor cliënten en de afspraken die hierover zijn opgenomen in ondersteuningsplannen en stelt waar nodig bij; 5.3 Evalueert complexe zorg en ondersteuning aan cliënten, en het functioneren van het team daarin, periodiek.
6.	Werkt aan eigen ontwikkeling en die van de eigen organisatie	6.1 Werkt aan de eigen professionaliteit en deskundigheid; 6.2 Heeft een onderzoekende houding en draagt bij aan innovatie van de zorg en ondersteuning en/of van de organisatie en/of van het beroep; 6.3 Coacht collega's in het team, in de keten, vrijwilligers of mantelzorgers om de geboden zorg te verbeteren; 6.4 Neemt initiatief voor kwaliteitsverbetering in de eigen organisatie.

Eenheid 1	
Beroepscontext	De professional AD is werkzaam in de gehandicaptenzorg. Er zijn circa 171 zorgaanbieders die zorg, ondersteuning en diensten leveren aan zo'n 200.000 mensen met verstandelijke, lichamelijke en/of zintuiglijke beperking. De gehandicaptenzorg biedt zorg en ondersteuning aan mensen met een of meerdere handicaps. Dit kan een verstandelijke, lichamelijke en/of zintuiglijke handicap zijn. Deze mensen willen graag een leven leiden dat past bij hun dromen, wensen en mogelijkheden. Werken in de gehandicaptenzorg draait dan ook uiteindelijk om één centraal thema: mensen met een beperking ondersteunen bij het zo goed en zo zelfstandig mogelijk vormgeven van hun leven. Binnen de gehandicaptenzorg zijn er een aantal bijzondere doelgroepen. De ondersteuningsvragen van deze doelgroep zijn vaak complex. De professional AD moet met verschillende complexiteit kunnen omgaan. Voor de complexere ondersteuningsvragen geldt dat er sprake is van een combinatie van beperkingen en bijkomende problemen. Werken met deze doelgroepen vraagt om extra kennis en vaardigheden, waardoor professionals met een hogere functie vaak voor dergelijke doelgroepen worden ingezet. Voorbeelden van deze bijzondere doelgroepen zijn cliënten met niet aangeboren hersenletsel (NAH), cliënten met ernstige meervoudige beperkingen (EMB), cliënten met een lichte verstandelijke beperking (LVG) en gedragsproblemen, cliënten met autisme spectrum stoornissen (ASS), cliënten met een zintuiglijke beperking (problemen met horen, zien of de communicatie), kinderen met een ontwikkelingsachterstand (0-6 jaar) en ouder wordende cliënten (met dementie of andere ouderdomsproblemen).

	De zorg aan cliënten kan zowel intramurale zorg als extramurale zorg betreffen. Intramurale zorg betekent letterlijk zorg binnen de muren, dus de cliënt verblijft in de instelling voor gehandicapten. Hier is de professional AD vooral gericht op een goede organisatie van het werk binnen de instelling. Extramurale zorg betreft de zorg aan cliënten die niet in een instelling verblijven. Het is zorg die de cliënt op afspraak bij de zorgaanbieder krijgt, of die de zorgaanbieder bij de cliënt aan huis levert. De wonen, welzijn en zorg moet dan in samenhang (=ketenzorg) in de wijk georganiseerd worden (wijkgericht werken). Dit gebeurt (vaak) in een multidisciplinair team van verschillende zorgprofessionals. Hier is de professional AD vooral gericht op een goede organisatie van het netwerk. De professional AD werkt samen met collega's van verschillende opleidingsachtergrond (o.a. verzorgenden, helpenden, verpleegkundigen, agogisch medewerkers, gedragsdeskundigen, paramedici, medisch academici, management, administratie, bedrijfsvoering).
Context van deze eenheid	Het methodisch en doelgericht verzorgen, begeleiden en ondersteunen van cliënten heeft als doel om hun welzijn te bevorderen. Methodisch werken bevat een aantal stappen: verzamelen van informatie, vaststellen van behoeften en problemen, vaststellen van doelen, vaststellen van en plannen van activiteiten, uitvoeren van de activiteiten volgens planning, evalueren en zo nodig bijstellen van de zorg en ondersteuning. Om dit te kunnen realiseren moet er eerst een goede diagnose worden gemaakt van de ondersteuningsvraag. Het is de bedoeling dat de zorg en ondersteuning voor een cliënt zoveel mogelijk afgestemd is op zijn wensen, behoeften, mogelijkheden en beperkingen. Door methodisch te werken gaat de professional AD gestructureerd na wat die wensen en mogelijkheden zijn en maakt duidelijke afspraken met de cliënt die worden vastgelegd in het ondersteuningsplan. Zij achterhaalt de volgende informatie en rapporteert dit in een ondersteuningsplan: • Welke problemen bij zelfredzaamheid zijn er? • Welke zorg en ondersteuning wordt er verleend? Door wie? • Welke concrete afspraken zijn er gemaakt (tijdstip, frequentie, enzovoort)? • Wie is de zorgcoördinator? • Wie is waarvoor verantwoordelijk? • Wat wordt er van de cliënt en zijn familie verwacht?
Complexiteit	De professional AD voert met name cliëntgebonden taken uit, maar ondersteunt ook bij de coördinatie van werkzaamheden in het team en daarbuiten. De cliëntgebonden taken kunnen van wisselende complexiteit en omvang zijn. Zij doet dit voor afgebakende problematiek met logische vervolgstappen, maar kan ook werken aan meervoudig samengestelde (ontwikkelings-)problematiek. Zij staat met haar voeten in de praktijk. Zij bewaart met haar hoofd het overzicht, zij verbindt mensen en middelen, en koppelt daarmee denken aan doen.

	De professional AD bezit ruime kennis van de beginselen in de gehandicaptenzorg en beschikt over gevorderde kennis en vaardigheden om (vraaggericht) zorg en ondersteuning te bieden aan verschillende typen cliënten en/of met wisselende ondersteuningsvragen. Zij zet hierbij haar voortgezette kennis in rondom functioneren en ontwikkeling van de cliënt (conform kkv: aandoening en syndromen, adaptief vermogen, autonomie, zeggenschap en empowerment, cognitief functioneren, communicatieve en sociale vaardigheden, diversiteit, emotionele ontwikkeling, gedrag en gedragsproblemen, gezondheidsrisico's, grensoverschrijdend gedrag en seksueel misbruik, leefstijl, levensloop, lichamelijk en zintuiglijk functioneren, ontwikkelingsniveaus, welbevinden). Zij combineert deze kennis met vaardigheden zoals begeleidingsmethodieken, interventietechnieken en methodisch handelen. De professional AD kent de regels en de procedures die gelden voor haar werk. Ze kan theorieën en methodes uit het vakgebied selecteren en toepassen op vraagstukken uit haar beroepscontext. Wanneer de omgeving verandert en/of de (ondersteunings-)vraag complexer wordt, kan zij echter ook deze regels en procedures flexibel inzetten om aan deze verandering tegemoet te komen. Zij kan dus ook niet-routinematige problemen aan. Ze kan praktische vraagstukken analyseren en oplossingsrichtingen aangeven en/of passende oplossingen realiseren. Zij beschikt over een nieuwsgierige, ondernemende en onderzoekende houding, zodat zij een passend woon-, werk-, en leefklimaat kan organiseren voor de cliënt. Ze kan zich blijvend aanpassen aan een veranderende omgeving door vragen te stellen en te reflecteren. De professional AD brengt haar eigen deskundigheid en kennis in om heldere voorlichting te kunnen geven aan de cliënt en/of naastbetrokkenen. De professional AD werkt in gemiddeld tot complexe situaties waar veranderingen in het gedrag van de cliënt(en) en in (ondersteunings-)vragen kunnen voorkomen en waar ze met verschillende 'spelers' te maken heeft. Haar kracht ligt in de verbinding. Zij is intern de schakel tussen operationele, uitvoerende en meer strategische collega's. Zij kan de strategie vertalen naar de praktijk en het handelen. Ze zet doelgericht communicatie daarvoor in. Buiten de eigen organisatie weet de professional AD het netwerk van cliënt te benutten en hoe ze het beste kan samenwerken met verschillende partijen. Ze weet ook hoe ze de zorgvraag overzichtelijk organiseert.
Zelfstandigheid en verantwoordelijkheid	De professional AD werkt in teamverband en solistisch. Zij levert een belangrijke bijdrage bij het inventariseren van ondersteuningsvragen en is vraagbaak voor de cliënt en/of naastbetrokkenen. Ze zorgt zelfstandig, in afstemming met de cliënt en/of naastbetrokkenen, voor een passend ondersteuningsplan voor de wisselende ondersteuningsvragen. Ze geeft advies aan cliënt(en) en naastbetrokkenen, waar nodig of wenselijk in overleg met haar leidinggevende. Ze is (mede) verantwoordelijk voor het aansturen van de processen rondom de cliënt. Ze stemt haar handelen af met het

	(multidisciplinaire) team en/of collega's en zo nodig bespreekt ze knelpunten en mogelijke oplossingen met het (multidisciplinaire) team of haar leidinggevende. Ze is verantwoordelijk voor haar eigen werkzaamheden en draagt gedeelde verantwoordelijkheid voor het resultaat van het werk van anderen.
LR1.1	Brengt het functioneren en de ontwikkeling van cliënten met verschillende ontwikkelingsproblematiek (van gemiddeld tot meervoudig samengestelde problematiek) verder in kaart <i>De professional AD verzamelt en gebruikt de bestaande, alledaagse kennis als van specialistische kennis over de cliënt. Zij hanteert gangbare observatietechnieken om benodigde informatie over functioneren en ontwikkeling van de cliënt in kaart te brengen. Zij heeft inzicht in de biopsychosociale benadering van de cliënt en het ICF. Zij kan vanuit deze observaties signaleren en de informatie interpreteren en beoordelen. Zij heeft basiskennis van medicijnen en medicijn gebruik en is op de hoogte van de (bij)werking ervan. Ze is op de hoogte van relevante wet- en regelgeving en vertaalt dit naar de situatie van de cliënt. Ze bepaalt mogelijkheden op het gebied van financiering van voorzieningen en faciliteiten voor de cliënt. Zij weegt de financiële mogelijkheden af. Ze kent de ontwikkelingen van digitalisering en technologieën (o.a. e-health / domotica) en kan deze relateren aan de situatie van de cliënt. Zij brengt al deze kennis op een systematische manier samen om de (gemiddeld tot complexe) ondersteuningsvraag (of -vragen) van de cliënt te verduidelijken.</i>
LR1.2	Verheldert de ondersteuningsbehoefte in wisselende situaties samen met cliënt en/of naastbetrokkenen <i>De professional AD gaat in gesprek met de cliënt én zijn omgeving. Zij kan adequaat communiceren met cliënten en/of naastbetrokkenen en de huidige en gewenste situatie bevragen en verduidelijken. Zij respecteert de privacy en de eigen smaak van de cliënt en ze staat open voor andere culturen en opvattingen. Zij heeft oog en oor voor de behoeften op het gebied van lichamelijk welbevinden, mentaal welbevinden en autonomie, omgang met geld, wonen, mobiliteit, welzijn, zingeving, vrije tijd en participatie. Ze ondersteunt de cliënt bij het zoeken naar zoveel mogelijk invulling en betekenis geven aan zijn/haar leven. Ze relateert dit aan de richtlijnen van de organisatie. Ze kan luisteren en teruggeven wat zij hoort, ziet of signaleert. Ze is in staat de vraag-achter-de-vraag te achterhalen (vraagverheldering), met behulp van gangbare gespreks- en vraagtechnieken. Ze onderzoekt in gesprek met de cliënt de keuzemogelijkheden in aard, tijdstip, frequentie en uitvoering van de zorg en vormt zich een beeld. Ze zoekt steeds naar de (mogelijkheden van de) eigen kracht van de cliënt en manieren om dit te versterken. De professional AD is in staat om de informatie geordend aan te bieden, waardoor de cliënt een samenhangend aanbod krijgt.</i>
LR1.3	Brengt het sociale netwerk van de cliënt in kaart <i>De professional AD zoekt steeds in overleg met de cliënt afstemming met verschillende partners uit het sociale netwerk van de cliënt (familie, mantelzorg, vrijwilligers). Zij zet hiervoor haar gespreks- en vraagtechnieken en haar kennis van</i>

	relevante netwerken in. Zij beoordeelt het handelingsvermogen van mensen en netwerken en bepaalt in welke mate het netwerk kan bijdragen aan de ondersteuningsvraag van de cliënt. Ze bepaalt de mogelijkheden voor onderwijs, werk en/of dagbesteding. Zij werkt uit wat relevante partners in de keten (o.a. collega's, andere disciplines) kunnen zijn. De professional AD kan - waar nodig - inventief zijn. Dit vraagt om goede communicatie en samenwerking met collega's en andere disciplines. Zij is in staat af te stemmen met collega's en personen binnen én buiten de organisatie, waardoor de cliënt optimale hulpverlening aangeboden krijgt. Zij bepaalt in overleg met de cliënt hoe zij de cliënt (of zijn vertegenwoordiger) zoveel mogelijk eigen regie kan geven in het functioneren in zijn sociale netwerk. Ze relateert dit aan de richtlijnen de organisatie.
LR1.4	Kan (gemiddeld tot complexe) diagnostiek vertalen naar zorg en ondersteuning op maat in een ondersteuningsplan met optimaal gebruik van de financiële mogelijkheden en het sociale netwerk De professional AD gebruikt de verzamelde informatie en beoordeelt en bepaalt de inhoud van het ondersteuningsplan op maat en de financiële en sociale mogelijkheden. Ze verwoordt vanuit het contact met in samenspraak met de cliënt en zijn hulpvraag. Ze beschrijft relevante gegevens, op basis van feiten. Zij voorspelt of schetst verschillende factoren, die van belang kunnen zijn, en beoordeelt en relateert deze factoren aan de situatie van de cliënt. Uitgangspunt daarbij zijn zelfregie, participatie en veiligheid. Ze bespreekt twijfelpunten ten aanzien van de inhoud van dit ondersteuningsplan met haar leidinggevende. Vervolgens adviseert ze de cliënt (en naastbetrokkenen) over wat voor deze cliënt in deze situatie goede zorg is. Ze schetst in afstemming met de cliënt de te volgen strategie voor zorg en ondersteuning. De professional AD is in staat om initiatief te tonen en te denken in mogelijkheden, waardoor kansen worden gezien en benut. Zij zorgt ervoor dat zij haar gemaakte keuzes goed onderbouwen en rapporteren.

Bronnen:

- Beroepscompetentieprofiel D van de VGN
- Kader Kritische Vakkennis
- Kennisbundel vraaggericht werken in de langdurige zorg
- Landelijke minor Gehandicaptenzorg
- Leeruitkomsten AD van de Christelijke Hogeschool Ede
- Informatie over AD van Windesheim
- Landelijk opleidingsdocument Sociaal Werk
- Beschrijving niveau 5, Overlegplatform Ad, Vereniging Hogescholen (Versie 5.0 - september 2018)